

Реферат на тему: "Твір легендарного поета Гомера "Одіссея""

Гомер

РЕФЕРАТ

на тему:

Твір легендарного поета Гомера "Одіссея"

ГОМЕР (Homeros), грецький поет, відповідно до давньої традиції, автор Іліади {Ilias) і Одіссеї (Odysseia), двох великих епопей, що відкривають історію європейської літератури. Про життя Гомера в нас немає ніяких зведень, а збережені життєписи і "біографічні" замітки є більш пізніми по походженню і часто переплетені з легендою (традиційні історії про сліпоту Гомера, про суперечку семи міст за право бути його батьківщиною). З XVIII ст. у науці йде дискусія, як щодо авторства, так і щодо історії створення Іліади й Одіссеї, так зване "гомерівське питання", за початок якого всюди приймається (хоча були і більш ранні згадування) опублікування в 1795 р Ф. А. Вольфа під заголовком Введення в Гомера (Prolegomena ad Homerum). Багато вчених, названі плюралістами, доводили, що Іліада й Одіссея в дійсному виді не є витворами Гомера (багато хто навіть думали, що Гомера взагалі не існувало), а створені в VI ст. до н.е., імовірно, в Афінах, коли були зібрані воедино і записані передані з покоління в покоління пісні різних авторів. А так названі унитарії відстоювали композиційну єдність поеми, а тим самим і одиничність її автора. Нові зведення про античний світ, порівняльні дослідження східнослов'янських народних епосів і детальний аналіз метрики і стилю надали досить аргументів проти первісної версії плюралістів, але ускладнили і погляд унитаристів. Історико-географічний і мовний аналіз Іліади й Одіссеї дозволив датувати їх приблизно VIII ст. до н.е., хоча є спроби віднести їх до IX або до VII ст. до н.е. Вони, очевидно, були складені на малоазійському узбережжі Греції, заселеному іонійськими племенами, або на одному з прилягаючих островів.

В даний час не підлягає сумніву, що Іліада й Одіссея з'явилися результатом довгих століть розвитку грецької епічної поезії, а зовсім не її початком. Різні вчені по-різному оцінюють, наскільки велика була роль творчої індивідуальності в остаточному оформленні цих поем, але превалює думка, що Гомер ні в якому разі не є лише порожнім (або збірним) ім'ям. Недозволеним залишається питання, чи створив Іліаду й Одіссею один поет, або це доробок двох різних авторів (чим, на думку багатьох учених, є розходження в баченні світу, поетичній техніці і мові обох поем). Цей поет (або поети) був, імовірно, одним з аїдів, що, щонайменше, з мікенської епохи (XV-XII ст. до н.е.) передавали з покоління в покоління пам'ять про міфічне і героїчне минуле. Існували, однак, не Пра-Іліада або Пра-Одіссея, але якийсь набір устояних сюжетів і техніка додавання і виконання пісень. Саме ці пісні стали матеріалом для автора (або авторів) обох епопей. Новим у творчості Гомера була вільна обробка багатьох епічних

традицій і формування з них єдиного цілого з ретельно продуманою композицією. Багато сучасних учених дотримують думки, що це ціле могло бути створене лише в письмовому виді. Яскраво виражене прагнення поета додати цьому об'ємному твору визначену звязність (через організацію фабули навколо одного основного стрижня, подібної побудови першої й останньої пісень, завдяки паралелям, що зв'язують окремі пісні, відтворенню попередніх подій і пророкуванню майбутніх). Але найбільше про єдність плану епопеї свідчать логічний, послідовний розвиток дії і цільні образи головних героїв. Представляється правдоподібним, що Гомер користувався вже алфавітним листом, з яким, як ми зараз знаємо, греки познайомилися не пізніше VIII ст. до н.е. Реліктом традиційної манери створення подібних пісень було використання навіть у цьому новому епосі техніки, властивої усної поезії. Тут часто зустрічаються повтори і так названий формульний епічний стиль. Стиль цей вимагає вживання складних епітетів

("швидконогий", "розовострокатий"), що у меншому ступені визначаються властивостями описуваної особи або предмета, а в значно більшій — метричними властивостями самого епітета. Ми знаходимо тут устояні вираження, що складають метричне ціле (ніколи цілий вірш), що являють типові ситуації в описі битв, бенкетів, зібрань і т.д. Ці формули повсюдно були у вживанні в аїдів і перших творців письмової поезії (такі ж формули-вірші виступають, наприклад у Гесіода). Мова епосів також є плодом довгого розвитку догомеровської епічної поезії. Він не відповідає жодному регіональному діалектові, або якому-небудь етапові розвитку грецької мови. По фонетичному вигляді ближче усього до іонійському діалекту мова Гомера демонструє безліч архаїчних форм, що нагадують про грецьку мову мікенської епохи (який став нам відомий завдяки табличкам з лінеарним листом). Часто ми зустрічаємо поруч флексивні форми, що ніколи не вживалися одночасно в живій мові. Багато також елементів, властивих еолійському діалектові, походження яких дотепер не з'ясовано. Формальність і архаїчність мови сполучаться з традиційним розміром героїчної поезії, яким був гекзаметр.

У плані змісту епоси Гомера теж укладають у собі безліч мотивів, сюжетних ліній, міфів, почерпнутих у ранній поезії. У Гомера можна почути відклики мінойської культури і навіть простежити зв'язок з хетською міфологією. Однак основним джерелом епічного матеріалу став для нього мікенський період. Саме в цю епоху відбувається дія його епопеї. Що жив у четвертому сторіччі після закінчення цього періоду, що він сильно ідеалізує, Гомер не може бути джерелом історичних зведень про політичне, громадське життя, матеріальну культуру або релігію мікенського світу. Але в політичному центрі цього суспільства, в Мікенах, знайдені предмети, ідентичні описаним в епосі (в основному зброя й інструменти), на деяких же мікенських пам'ятниках представлені образи, речі і навіть сцена, типові для поетичної дійсності епопеї. До мікенської епохи були віднесені події троянської війни, навколо якої Гомер розгорнув дії обох поем. Цю війну він показав, як збройний похід греків (названих ахейцями, данайцями, аргівцями) під проводом мікенського володаря Агамемнона

проти Трої і її союзників. Для греків троянська війна була історичним фактом, датованим XIV-XII ст. до н.е. (відповідно до підрахунків Ератосфена, Троя впала в 1184 р.).

Сьогоднішній стан знань дозволяє затверджувати, що, принаймні, деякі елементи троянської епопеї є історичними. У результаті розкопок, початих Г. Шліманом, були відкриті руїни великого міста, у тому самому місці, де відповідно до описів Гомера і місцевою віковою традицією повинна була лежати Троя-Іліон, на пагорбі, що носить нині назву Гіссарлик. Лише на підставі відкриттів Шлімана руїни на пагорбі Гіссарлик називають Троєю. Не зовсім ясно, який саме з послідовних шарів варто ідентифікувати з Троєю Гомера. Поет міг зібрати й увічнити переказ про поселення на приморській рівнині і спиратися при цьому на історичні події, але він міг і спертися на руїни, про минуле яких мало знав, перенести героїчні легенди, що спочатку відносилися до інших періодів, міг також зробити їх ареною сутичок, що розігралися на іншій землі.

Іліада й Одиссея мають безліч загальних рис, як у композиції, так і в ідеологічній спрямованості. Характерна організація сюжету навколо центрального образу, невелика тимчасова довжина розповіді, побудова фабули позазалежністю від хронологічної послідовності подій, присвята пропорційних по обсязі відрізків

тексту важливим для розвитку дії моментів, контрастність наступний друг за інший сцен, розвиток фабули шляхом створення складних ситуацій, що очевидно сповільнюють розвиток дії, а потім їхній блискучий дозвіл, насиченість першої частини дії епізодичними мотивами й інтенсифікація основної лінії наприкінці, зіткнення головних конфронтуючих сил тільки наприкінці оповідання (Ахілл — Гектор, Одиссей — наречені), використання апостроф, порівнянь. В епічній картині світу Гомер зафіксував найважливіші моменти людського буття, усе багатство дійсності, у якій живе людина. Важливим елементом цієї дійсності є боги; вони постійно присутні у світі людей, впливають на їхні вчинки і долі. Хоча вони і безсмертні, але своїм поведінням і переживаннями нагадують людей, а уподібнення це піднімає і як би освячує усе, що властиво людині.

Гуманізація міфів є відмітною рисою епопей Гомера: він підкреслює важливість переживань окремої людини, збуджує співчуття до страждання і слабості, будить повагу до праці, не приймає жорстокості і мстивості; звеличує життя і драматизує смерть (прославляючи, однак, її віддачу за вітчизну).

У стародавності Гомеру приписували й інші добутки, серед них 33 гімни. Війну мишей і жаб, Маргита. Греки говорили про Гомере просто: " Поет". Іліаду й Одиссею багато хто, хоча б частково, знали напам'ять. З цих поем починалося шкільне навчання. Натхнення, навіяне ними, ми бачимо у всьому античному мистецтві й у літературі. Образи гомерівських героїв стали зразками того, як варто надходити, рядка з поем Гомера зробилися афоризмами, обороти увійшли в загальне вживання, ситуації знайшли символічне значення. (Однак філософи, зокрема Ксенофан, Платон, обвинувачували Гомера в тім, що він прищепив грекам неправильні уявлення про богів). Поеми Гомера вважалися також скарбницею всіляких знань, навіть історичних і

географічних. Цього погляду в елліністичну епоху дотримував Кратет з Малл, його заперечував Ератосфен. В Олександрії дослідження текстів Гомера породили філологію як науку про літературу (Зенодот Ефесський, Аристофан Візантійський, Аристарх Самофракійський). З перекладу Одиссеї на латинську мову почалася римська література. Іліада й Одиссея послужили моделями для римської епопеї.

Одночасно з упадком знання грецької мови Гомера перестають читати на Заході (ок. IV в. н.е.), зате його постійно читали і коментували у Візантії. На Заході Європи Гомер знову стає популярним починаючи з часів Петрарки; перше його видання було випущено в 1488 р. Великі добутки європейської епіки створюються під впливом Гомера.

Одіссея. Одіссея оповідає про те, як Одіссей, цар Ітаки, острова на заході Греції, після довгих і небезпечних блукань і пригод повернувся додому до своєї дружини Пенелопи. На відміну від Іліади, дія якої розвивається переважно в Трої і навколо неї і викладається як послідовне оповідання, в Одіссеї місце дії часто змінюється. Ми переносимося з Трої в Єгипет, виявляємося в Північній Африці і на Пелопоннесі, попадаємо на Ітаку і на далекий захід Середземного моря. Дія починається на десятому році після узяття Трої. Гнів богів не дозволив Одіссею повернутися додому. З морською німфою Каліпсо живе він на фіалковому острові на далекому заході. Афіна, незмінна заступниця Одіссея, домагається нарешті в Зевса дозволу виручити Одіссея. Змінивши вигляд, Афіна з'являється на Ітаці, де Пенелопі і її синові Телемахові досаджає буйна орава наречених, всього 108 чоловік, що примушують царицю вибрати одного з них у чоловіки (вони думають, що Одіссей вмер, проте Пенелопа усе ще продовжує

сподіватися на його повернення). Афіна спонукує Телемаха відправитися в шлях і спробувати добути які-небудь звістки про батька. Телемах відпливає на Пілос (західна окраїна Пелопоннесу), у столицю Нестора.

Нестор дружньо приймає Телемаха, розповідає йому, що довелось випробувати деяким вождям греків на зворотному шляху з Трої, і залишає гостя на ніч у своєму палаці. Ранком Телемах виїжджає на колісниці в Лакедемон (Спарту), у царство Менелая й Олени, що знову живуть у мирі і згоді. Вони влаштовують на честь Телемаха розкішний бенкет і теж розповідають йому про пригоди грецьких царів, у тому числі про хитрості з дерев'яним конем (вигадка Одіссея, що привела до взяття Трої) і про те, як Менелая вдалося знайти у Єгипті чарівника Протея. Але ніяких зведень про Одіссея в них немає.

Місце дії знову переміщається на Ітаку. Пенелопа горює про розлуку із сином, наречені готують засідку, щоб убити Телемаха. Боги на Олімпу знову збираються на раду. Афіна знову заговорює про рятування Одіссея, і Зевс посилає Гермеса, вісника богів, щоб той передав Каліпсо веління відпустити Одіссея. Каліпсо зжавши серце кориться. Одіссей швидко будує пліт і відпливає на схід, у напрямку Ітаки. Владика морів Посейдон, гніваючись на Одіссея за те, що він засліпив його сина, циклопа Поліфема, насилає жорстоку бурю і вщент розбиває пліт, однак за допомогою Афін

Одіссею неймовірними зусиллями вдається добратися до берега.

Ранком він просинається, почувши дівочі голоси. Це з'явилася Навсікая, царівна Схерії, країни, де живуть феаки, зі своїми служницями. Одіссей молить їх про допомогу, і Навсікая прихильно відповідає йому, наділяє їжею й одягом, розповідає йому про себе і про своїх царствених батьків. Служницям вона визнається, що за таку людину вона б охоче вийшла заміж. Навсікая вказує Одіссею дорогу в столицю, де Одіссей, наданий сам собі, любується чудовим палацом і садом у феаків. Він входить у парадний зал і як прохач молить царицю Арету і Алкіноя допомогти йому повернутися на батьківщину, вони ж роблять йому люб'язний прийом.

Наступного дня феаки влаштовують бенкет, на якому феакійський співак Демодок декламує сказання про героїв і богів. Алкіной просить Одіссея назвати себе і повідати про свої пригоди. Одіссей починає своє оповідання, що захоплює, з моменту відплиття від Трої. Він розповідає про свої зустрічі з багатьма дивними народами і чудовиськами: про мстивий киконах, про лотофаг, чия їжа змушує забути про вітчизну; про однооких гігантів киклопах; про Еоле, володаря вітрів, що живе на плавучому острові, оточеному мідною стіною; про людоджерів лестригонів; про чарівницю Кирці, чий чаклунський напій перетворює людей у тварин: вона протягом року утримувала Одіссея і його супутників у себе на острові; про примар у Краї тіней, серед яких Одіссею довелося зустрітися і зі своєю матір'ю Антиклеєю, і з деякими соратниками по Троянському поході. Далі Одіссей оповідає про Сирен, що зачаровують моряків своїм співом (Одіссей зумів устояти проти них лише тому, що наказав веслярам прив'язати себе до щогли, а вуха своїх супутників наповнив воском); про всепожираюче морське чудовисько Сцилу і про виникаючому по сусідству грізному вирі Харибду (прислів'я "між Сциллою і Харибдою" означає до спритності Одіссея, що зумів прослизнути між ними); про фатальних корів Сонця, що послужили причиною загибелі останніх товаришів Одіссея, і, нарешті, про гостинну Каліпсо, на пустельному острові якої він виявився, позбавивши всіх кораблів і супутників. Одіссей розповідає до глибокої ночі, і

феаки з задоволенням йому слухають. Щедро обдаривши свого гостя, вони відправляють його додому на швидкохідному кораблі. Одіссей занурюється в глибокий сон, а вийшовши з забуття, виявляє, що повернувся на Ітаку, де не був майже 20 років.

Тут Одіссея вже чекає Афіна. Богиня попереджає його про небезпеку, що підстерігає його в палаці: знахабнілі наречені, що втратили терпіння, готові убити царя, якщо той з'явиться відкрито. Афіна додає Одіссею образ старого жебрака, а сама відправляється в шлях, щоб викликати Телемаха з його поїздки по материковій Греції. Одіссей приходить до гречного свинопаса Евмея, що, хоча і не впізнає свого пана, однак обходиться з ним досить люб'язно. Повертається Телемах і за допомогою Афін довідується до батька. Удвох вони складають план, як погубити наречених. Телемах направляється в палац, а Одіссей йде туди ледве пізніше, усе ще в зміненому обличчі. Деякі зі слуг і наречених грубо звертаються з Одіссеєм, а з професійним жебраком Іром йому приходить вступити в двобій. Одіссей розмовляє з Пенелопею і вводить її в оману своїм вимислом. Стара нянька Евріклея впізнає свого вихованця по шраму на

нозі, але Одиссей забороняє їй розголошувати це. Пенелопа розповідає Одиссею, якого вона як і раніше не впізнає, про свій дивний сон і попереджає, що має намір провести серед наречених змагання, щоб визначити, за кого з них їй вийти заміж.

Наступного дня Пенелопа розпоряджається улаштувати іспит сили і спритності наречених: її чоловіком стане той, хто зуміє зігнути тугу цибулю Одиссея, нав'язати на нього тятину і пустити стрілу так, щоб вона пройшла через 12 кілець — отворів для рукоятки у виставлених у лінію сокирах. Багато наречених зазнають невдачі, Одиссею же вдається це зробити. Він скидає з пліч руб'я, устає на порозі залу і за допомогою Телемаха і двох вірних рабів винищує наречених. Потім Пенелопа, для надмірно самовпевненого Одиссея робить м'яку відсіч (вона вигадує свою хитромудру перевірку того, чи перед нею дійсно її чоловік), але і тут Одиссей перший і Пенелопа з радістю приймає свого давно втраченого чоловіка.

Ранком Одиссей відправляється відвідати свого старого батька Лаєрта. Однак родичі наречених пускаються за ним слідом. Одиссей, якому допомагають його батько і син, а також кілька відданих слуг, відбиває їхній натиск. Афіна з дозволу Зевса втручається і відновлює на Ітаці мир і благоденство.

Хоча по мові, стилеві, метриці й окресленню героїв Одиссея надзвичайно схожа з Іліадою, сюжетом, настроєм і загальною атмосферою вона нагадує скоріше казку або романтичну повість, чим героїчний епос. Центральний персонаж Одиссей — дійсний герой, однак головні свої подвиги він робить не на полі бою не у військовій раді, а серед чарівників, чудовиськ і ворогів у себе на батьківщині. Тому спритність і хитрість потрібні йому не менше, чим сила і відвага. Дружині Одиссея Пенелопі, щоб зберегти любов до чоловіка і вірність йому під час його тривалої відсутності, приходиться витримати не менш героїчну боротьбу. Гомер ясно показує, що Пенелопа, на свій жіночий лад, настільки ж розумна і винахідлива, як і її чоловік. Телемах, дійсний материнський розбалований хлопчик на початку поеми, проте дорослішає на очах під керівництвом Афіни. Серед другорядних персонажів — багато чітко змальованих фігур: чесні слуги, такі, як Евмей і Евріклея; Лаерт, свого роду сільський Пріам; Антиклея, що тужить про сина, з яким вона була розлучена; зарозумілі ватажки наречених; ніжна Каїппсо; підступна і прекрасна Кірка;

простодушні і дикі циклопи; царі, цариці і їхні дочки, моряки, раби, душі померлих, чарівники, чудовиська — цілий багатонаселений світ, частково дійсний, частково чарівний. Узагалі говорячи, у порівнянні з Іліадою, боги Одиссеї більш величні й миротворні. Афіна тут просто чарівна. На противагу трагічній кінцівці Іліади, у фіналі Одиссеї тріумфує поетична справедливість: добрі нагороджені, дурні знищені. Останнє слово залишається за богами.

Іліада. Іліада, розповідає про один з центральних епізодів Троянської війни — гнів Ахіла і його трагічні наслідки. Вже дев'ять років грецька армія осіла Трою. В одному з останніх набігів на сусідні області греки захопили Хрисеїду, дочку жерця бога Аполлона. Агамемнон, головнокомандуючий грецького війська, зробив бранку своєю наложницею. Розгніваний Аполлон нападає на греків мор.

За настановою Ахілла, одного з найхоробріших поміж греків, Агамемнон погоджується на зборах усього грецького війська повернути Хрисеїду батькові, але вимагає замість Брисеїду, бранку Ахілла. У відповідь на цю образу Ахілл хапається за меч, але богиня Афіна, що бажає перемоги греків, утримує його. Ахілл ображає Агамемнона, називаючи його безсоромним своєкорисливим боягузом, і повідомляє, що більше не стане брати участь у воєнних діях.

Нестор, найстарший і наймудріший із грецьких царів, намагається примирити тих, що сваряться, але зазнає невдачі. Одисей, найбільш люб'язний і дипломатичний із грецьких вождів, відвозить Хрисеїду до батька, Агамемнон забирає Брисеїду, а Ахілл просить свою матір, морську богиню Фетиду, ублагати царя богів Зевса подарувати перемогу троянцям, щоб греки відчули, наскільки усі вони залежать від доблесті Ахілла. Незважаючи на заперечення своєї дружини Гери, що благоволить грекам, Зевс відповідає згодою. Він насилає Агамемнону сон, і той скликає раду вождів. Бажаючи з'ясувати настрій війська, Агамемнон пропонує відразу повернутися додому. Прийнявши цю пропозицію всерйоз, воїни вже біжать до кораблів, але отут Одисей, корячись Афіні, зупиняє їх переконливою мовою. Терсит, єдиний рядовий воїн, що висловлює в цій поемі своє судження, зухвало паплюжить Агамемнона, поки Одисей не зупиняє його гострим відкликом і ударом. Вислухавши розсудливі розмови Нестора і зробивши жертвопринесення, усе військо, за винятком Ахілла і його супутників, будується для битви.

Впливає докладний опис сил, виставлених усіма державами, що брали участь у війні, (так званий "Каталог кораблів"); неминуха сухість цього переліку трохи зм'якшується ретельним підбором епітетів. Для відображення натиску греків на поле бою виходить троянська армія на чолі з відважним сином правлячого Пріама, Гектором. Складові її сили описані в більш короткому "каталозі".

Брат Гектора Паріс (це він з'явився причиною війни, оскільки викрав Олену, дружину спартанського царя Менелая) викликає Менелая на єдиноборство, для того щоб переможець заволодів Оленою вже остаточно і війна припинилася. Після першого обміну ударами, де перевага виявилася на стороні Менелая, у сутичку втручається Афродіта, божественна покровителька Паріса, і рятує свого улюбленця. Троянці, по підступному вчинку свого ворога Афіні, порушують установлене перед єдиноборством перемир'я і тим самим робляться винною стороною. Впливає ряд сутичок героїв, опис яких Гомер мистецьки перемежовує оповіданням про події усередині Трої. Нарешті, у момент, коли троянці жорстоко тіснять греків, Агамемнон направляє до Ахілла посольство з пропозицією повернути Брисеїду і нагородити його багатими дарунками, якщо герой знову піде в бій. Ахілл відмовляє.

Впливають нові двобої і пересування військ. Троянці нападають на грецький табір, Гектор здається непідкоримим. Гера, що побоюється, що троянці здобудуть остаточно перемогу, наряджається і прикрашається, бажаючи відвернути увагу Зевса від бою. Зевс і Гера усамітнюються на горі Іда. Греки знову беруть верх. Зевс прокидається, у люті виявляє вчинок Гери і знову допомагає троянцям. Греки в жаху біжать. Шкодуючи

про їхню долю, Патрокл, найближчий друг Ахілла, надягає його зброю, однак на єдиноборство виходить Гектор і убиває Патрокла.

Ахілл клянеться помститися за смерть друга. Фетіда просить Гефеста, бога ковальської справи, скувати її синові нову зброю. Найдокладнішим образом описується обробка щита, на якому зображені сцени міського і сільського життя, танці і бої. Озброївшись новою зброєю, Ахілл виходить на поле бою й убиває безліч троянців, вступає в бій з богом ріки Скамандром і, нарешті, зустрічається з Гектором, якого йому приходится довго переслідувати. Наздогнавши ворога, Ахілл за допомогою Афіни безжалісно розправляється з ним, за ноги прив'язує тіло Гектора до своєї колісниці і, тріумфуючи, відвозить його тіло, у табір греків, тим часом як Пріам, його дружина Гекуба й Андромаха, вірна дружина Гектора, гірко оплакують його смерть.

Ахілл влаштовує Патроклу похорон, гідний героя. Усі збираються на торжество, з гори Іди приносять дрова для величезного багаття. Тіло Патрокла покладають на багаття, відбуваються заупокійні обряди, у тому числі людські жертвоприносини, тіло згоряє, а кісти збирають у золоту урну. День завершується атлетичними іграми на честь покійного.

Наступного дня Ахілл, усе ще що не оправився від втрати, об'їжджає на колісниці, до якої прив'язане тіло Гектора, навколо похоронного пагорба Патрокла. Аполлон волає до богів з вимогою припинити цю наругу, Гера йому заперечує, але Зевс погоджується дозволити Пріаму викупити тіло сина. Фетіду посилають, щоб вона переконала Ахілла дати згоду. Іріда, вісниця богів, повідомляє Пріаму про волю Зевса. Хоча Гекуба і намагається відговорити Пріама, він відправляється в намет Ахілла, захопивши із собою багаті дарунки для викупу. Випливає піднесена, патетична сцена. Засмучений Ахілл шанобливо приймає Пріама. Памятаючи про свого власного старого батька Пелея, якого, як знає Ахілл, йому не призначене більше побачити, він повертає Пріаму тіло сина. Пріам з тілом Гектора повертається в Трою, де Андромаха оплакує свого чоловіка, Гекуба — сина, а Олена — свого незмінно люб'язного друга. Троянці відплачують Гектору останні почесті, і поема завершується віршем:

"Так ховали вони конеборного Гектора тіло".

Персонажі Іліади змальовані яскраво і жваво, вони легко пізнавані. З грецької сторони ми знайомимосся з зарозумілим, егоцентричним і усе-таки величним Агамемноном; молодим, запальним, що ревниво оберігає свою честь Ахіллом, що страшний у гніві, але здатний і на співчуття і великодушність. Тут же Нестор — розсудливий, проникливий, але часом велемовний, начебто Полонію в Шекспіра; Одаїссей — винахідливий, увічливий, що володіє собою; відважний і щедрий душею велетень Аякс; Діомед — безжурний задира і багато інші, змальовані настільки ж майстерно і настільки ж різноманітно. Серед троянців нам запам'ятовується відважний, відданий, симпатичний, але приречений Гектор; змучений лихами, але непереможений Пріам; трагічна Гекуба, що намагається, поки не пізно, повернути сина з битви, а потім оплакує його смерть; Андромаха, одна з найблагородніших з юних дружин і матерів (прощання Гектора з Андромахой — одна із самих зворушливих сцен у світовій поезії);

Олена, що усвідомить згубний вплив своєї непереборної краси і все-таки не здатна нічого змінити, чудова "фатальна жінка". Боги теж змальовані дуже жваво, хоча симпатії в нас не викликають. Вони сваряться, сваряться, інтригують, обманюють і навіть б'ються. Лише Зевсу властива велич, що відповідає більш піднесеним представленням про божество. Крім того, задній план поеми насичений другорядними персонажами — фігурами воїнів, героїв міфології, бранців, слуг, селян. Жоден поет не перевершив Гомера в мистецтві тонкого й ощадливого виписування характерів.

Використана література

1. Гомер "Іліада", М., "Правда", 1984.
2. Гомер "Одіссея", М., "Правда", 1984.
3. Лосев А. Ф. "Гомер", М., 1960.
4. Шестаков С. "О происхождении поэм Гомера", Казань, 1892.
5. Шталь И. В. "Одиссея" — героическая поэма странствий", М., "Наука", 1998.